

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **B. N. N.**, zast. Mgr. Štěpánem Svátkem, advokátem se sídlem Na Pankráci 30, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 1. 2024, č. j. 17 Az 31/2023-35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne ze dne 7. 11. 2023, č. j. OAM-1138/BA-BA07-HA15-2023; tímto rozhodnutím žalovaný podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zamítl žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou.

[2] Stěžovatel dne 18. 8. 2023 požádal o mezinárodní ochranu v České republice. Uvedl, že dne 29. 5. 2019 vycestoval ze země původu do Rumunska, kde měl pracovní povolení a kde pracoval do roku 2022, kdy odjel do České republiky, a to kvůli nízké mzdě, kterou v Rumunsku pobíral. O mezinárodní ochranu podle svých vlastních slov požádal, aby mohl legálně žít na území České republiky a pracovat zde; do Vietnamu se vrátit nechce, neboť tam má dluhy. Práci ve Vietnamu by nebyl schopen uživit svoji rodinu.

[3] Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí konstatoval, že stěžovatel žádá o mezinárodní ochranu pouze z ekonomických důvodů. Neuvedl nic, z čeho by vyplývalo, že by mu mělo v zemi původu hrozit azylově relevantní pronásledování či vážná újma. Žalovaný tedy shledal, že byly naplněny podmínky pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu.

[4] Stěžovatel brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou, ve které tvrdil, že si ve Vietnamu půjčil peníze od společností, které jsou členy organizovaných zločineckých skupin s vazbami na státní orgány, ochrana ze strany státních orgánů tedy v případě stěžovatele není možná. V případě návratu do Vietnamu a s tím spojené neschopnosti splácet dluhy mohou být stěžovatel a členové jeho rodiny ohroženi na životě a zdraví. Žalovaný se podle stěžovatele měl též důkladněji zabývat možností udělit stěžovateli humanitární azyl.

[5] Krajský soud v napadeném rozsudku konstatoval, že stěžovatel v řízení o jeho žádosti neuvedl žádný relevantní důvod pro udělení mezinárodní ochrany, uváděl pouze ekonomické důvody, pro které chtěl setrvat na území ČR, a žalovaný tedy nepochybil, pokud žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou. Teprve před soudem začal stěžovatel tvrdit, že mu ve Vietnamu hrozí nebezpečí ze strany jeho věřitelů. Ačkoliv ve věcech mezinárodní ochrany mají soudy přihlížet i ke skutečnostem, které žadatel o mezinárodní ochranu dříve netvrdil, musí se jednat o takové skutečnosti, které žadatel bez svého zavinění ani nemohl uvést v řízení před správním orgánem. Tvzení obsažená až v žalobě tedy nebyla pro posouzení věci podstatná, neboť stěžovateli nic nebránilo je sdělit žalovanému. Nadto krajský soud podotkl, že pouhá nedůvěra stěžovatele vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany v zemi původu; stěžovatel tedy měl využít v první řadě ochrany vietnamských státních orgánů. Žalovaný se ani neměl důvod blíže zabývat možností udělení humanitárního azylu, jak požaduje stěžovatel. V případě zjevně nedůvodné žádosti správní orgány možnost udělení humanitárního azylu neposuzují. Krajský soud tedy žalobu neshledal důvodnou, protože ji podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

[6] V kasační stížnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Podle stěžovatele je napadený rozsudek nepřezkoumatelný, neboť se krajský soud nevypořádal s žalobními body dostatečně jasným a srozumitelným způsobem; pouze stěžovatelova tvrzení ve shodě s rozhodnutím žalovaného paušálně odmítl. Rozhodnutí žalovaného není založeno na dostatečně zjištěném skutkovém stavu. Podle stěžovatelova názoru navíc již ze zjištěného skutkového stavu bylo možno poměrně jednoznačně uzavřít, že žádost je nutno alespoň meritorně posoudit, nikoliv zamítnout jako zjevně nedůvodnou.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl. Napadený rozsudek se podle jeho názoru vypořádal se všemi žalobními body, a to věcně správně. Žalovaný trvá na tom, že jeho rozhodnutí je rovněž zákonné.

[8] Nejvyšší správní soud (NSS) nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost proti rozhodnutí ve věci, ve které rozhodoval specializovaný samosoudce, se Nejvyšší správní soud dále ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

pokračování

[9] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech, v nichž o žalobě rozhodoval specializovaný samosoudce, přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázky přezkoumatelnosti napadeného rozsudku a podmínek pro zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodné, byla-li podána jen z ekonomických důvodů. Uvedené otázky ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhují pozornosti z důvodů ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázky, které by dosud nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny, resp. byly řešeny rozdílně či vyžadovaly učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak krajský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které Nejvyšší správní soud neshledal důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] Pokud jde o tvrzenou nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, Nejvyšší správní soud uvádí, že se otázkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí ve své judikatuře již mnohokrát zabýval. Nepřezkoumatelnost může být způsobena buďto nedostatkem důvodů, o které je rozhodnutí opřeno, anebo nesrozumitelností. Rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů především, pokud je zcela opomenuta některá z námitek účastníka řízení (srov. např. rozsudky NSS ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS, nebo ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004-74, č. 116/2004 Sb. NSS). Za nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost lze považovat zejména ta rozhodnutí, z nichž nelze seznat, o jaké věci či jak bylo rozhodováno, jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS).

[13] Stěžovatel vystavěl svou žalobu v zásadě na dvou žalobních bodech: v zemi původu mu hrozilo nebezpečí ze strany věřitelů a dle jeho názoru měl žalovaný zvážit udělení humanitárního azylu. Na oba tyto body krajský soud odpověděl. Uvedl, že tvrzení stěžovatele o nebezpečí ze strany věřitelů nejsou pro posouzení důvodnosti žaloby relevantní, neboť stěžovateli nic nebránilo tato tvrzení sdělit již v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, a že s ohledem na účinnou právní úpravu (§ 16 odst. 4 větu první zákona o azylu) správní orgány nezkoumají důvody pro udělení humanitárního azylu v případě, že žádost zamítají jako zjevně nedůvodnou. Napadený rozsudek je tedy srozumitelný a odůvodněný, a nelze jej proto považovat za nepřezkoumatelný.

[14] Podle stěžovatele dále nebyly naplněny důvody pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné. Podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu „[ž]ádost o udělení mezinárodní ochrany se zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a, a zároveň uvádí pouze ekonomické důvody“.

[15] Podle setrvalé judikatury zdejšího soudu nelze ekonomické důvody žádosti o mezinárodní ochranu považovat za hrozbu pronásledování či vážné újmy ve smyslu § 12, resp. § 14a zákona o azylu (srov. např. rozsudky NSS ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65, či ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54). Stěžovatel žalovanému nesdělil nic, kromě nedostatku výdělečnosti práce ve Vietnamu a jeho záměru vydělat si na své dluhy v České republice. Žalovaný tedy jednoznačně nepochybil, pokud žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou, neboť stěžovatel skutečně uváděl pouze ekonomické důvody.

[16] Pokud jde o stěžovatelovu zcela obecnou námitku nedostatečnosti zjištění skutkového stavu, Nejvyšší správní soud konstatuje, že je to právě žadatel o mezinárodní ochranu, kdo je primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany (srov. např. usnesení NSS ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013-38, či ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-48). Správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, jež vycházejí ze žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně. Nepřísluší mu tak domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k nim činit příslušná skutková zjištění (rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 5 Azs 22/2003, či usnesení NSS ze dne 19. 10. 2020, č. j. 4 Azs 277/2018-60). Rozsah a obsah informací zjišťovaných o zemi původu se tak odvíjí od sdělení žadatele o mezinárodní ochranu (srov. např. usnesení NSS ze dne 16. 12. 2021, č. j. 3 Azs 118/2021-39, bod [11] a tam citovanou judikaturu). Pokud tedy stěžovatel žalovanému uvedl toliko ekonomické důvody, které nemohou být důvodem pro přiznání mezinárodní ochrany, nelze žalovanému vyčítat, že jako podklady pro rozhodnutí nepořádně například podrobné zprávy o situaci dlužníků a jejich ochraně ve Vietnamu.

[17] Teprve v žalobě se stěžovatel začal tvrdit, že mu v zemi původu hrozí újma ze strany věřitelů. Jak však již vysvětlil krajský soud, stěžovateli nic nebránilo, aby tvrzení o nebezpečí ze strany věřitelů uplatnil v řízení o žádosti, a k nově tvrzeným skutečnostem tak soud neměl důvod přihlídnout. Proti tomuto názoru stěžovatel ostatně ani nebrojí. Zdejší soud ve shodě s krajským soudem neshledal ani žádné jiné okolnosti, které by byly s to omluvit, že stěžovatel uváděl v řízení o žalobě v podstatě zcela odlišné důvody pro udělení mezinárodní ochrany než ve správním řízení. Jedinými rozhodnými důvody žádosti o mezinárodní ochranu tak zůstaly důvody ekonomické.

[18] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že souhlasí i s názorem krajského soudu vyřčeným coby *obiter dictum*, že stěžovatel měl své tvrzené potíže s věřiteli (nestátními subjekty) řešit primárně s vietnamskými státními orgány. To by po stěžovateli nebylo nutno požadovat pouze, pokud by vietnamské státní orgány nebyly ochotny či schopny stěžovateli poskytnout ochranu (viz rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS); pouhá subjektivní nedůvěra ke státním orgánům rezignaci na využití ochrany státu neodůvodňuje (viz např. usnesení NSS ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23). Nejvyšší správní soud se přitom opakovaně zabýval situací

pokračování

vietnamských dlužníků a ochranou poskytovanou před lichvou a nelegálním poskytováním půjček, přičemž nedostatky svědčící o neschopnosti či neochotě státních orgánů poskytovat ochranu ve Vietnamu neshledal (viz např. usnesení ze dne 6. 1. 2022, č. j. 5 Azs 61/2020-30, nebo ze dne 25. 9. 2023, č. j. 5 Azs 99/2023-31, či ze dne 19. 10. 2023, č. j. 10 Azs 219/2023-32, ze dne 18. 7. 2024, č. j. 5 Azs 26/2024-15, či ze dne 17. 7. 2024, č. j. 1 Azs 130/2024-35).

[19] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení krajského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od shora uvedené judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji shledal ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[20] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný sice měl ve věci úspěch, ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti vznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 13. září 2024

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu